

Boom Juridische uitgevers
 Postbus 85576
 2508 CG Den Haag
 T (070) 330 70 33
 F (070) 330 70 30
 E info@bju.nl
 I www.bju.nl

EstateTip **Review**

Afl. 2008-09

5 maart 2008

Erfrechtelijk shoppen: in Suriname of Nederland? Surinaams internationaal erfrecht

Is men op zoek naar testeervrijheid dan kan men, zoals bekend, beter niet terecht komen in een land met een *goederenrechtelijke* legitieme. Ontbreekt een legitieme, dan lijkt de weg naar de erfrechtelijke vrijheid geopend. Maar er dient niet te vroeg te worden gejuicht, indien een legitieme als zodanig ontbreekt. Bij de beoordeling dienen ook '*andere wettelijke rechten*' of '*family provisions*' en dergelijke in beschouwing te worden genomen. Is de wens om de langstlevende echtgenoot erfrechtelijk in het zonnetje te zetten, dan gaat, indien men mag kiezen voor Surinaams of Nederlands erfrecht, thans de voorkeur uit naar het Nederlandse erfrecht met de niet-opeisbare legitieme (art. 4:82 BW). Suriname kent immers de goederenrechtelijke legitieme, echter met de verzachtende (horizontale en verticale) ouderlijke boedelverdeling en de werking van de natuurlijke verbintenis. Maar het tij kan keren. Zoals in *EstateTip Review* 2007-34 beschreven, stevent Suriname af op een legitimarisch erfrecht, zij het dat ook de andere wettelijke rechten, die men kan omschrijven als de moderne legitieme, worden geïntroduceerd. Daar waar het de testeervrijheid in het kader van de positie van de langstlevende betreft, zou dan de voorkeur uit kunnen gaan naar het Surinaamse erfrecht. Maar valt er wel iets te *kieszen*? Het Nederlands internationaal erfrecht geeft veel ruimte. De wet conflictenrecht erfopvolging in samenhang met het Haags Erfrechtverdrag (HEV), maakt een rechtskeuze mogelijk. Men kan vanzelfsprekend niet in het wilde weg kiezen. De aspirant-erflater is op basis van artikel 5 HEV bevoegd te opteren voor:

- 1 het recht van de staat van zijn nationaliteit ten tijde van het uitbrengen van de rechtskeuze;
- 2 het recht van de staat van zijn nationaliteit ten tijde van zijn overlijden;
- 3 het recht van de staat van zijn gewone verblijfplaats ten tijde van het uitbrengen van de rechtskeuze;
- 4 het recht van de staat van zijn gewone verblijfplaats ten tijde van zijn overlijden.

Heeft men de Nederlandse/Surinaamse nationaliteit en verblijft men in Suriname/Nederland dan is er met de Nederlandse bril op ruimte om te kiezen.

Maar hoe zit het met het Surinaamse internationaal erfrecht? Om hier een antwoord op te vinden, zijn wij te rade gegaan in het mooie boek *Hoofdpijnen van het Surinaamse erfrecht*, Ars Notariatus LXXXIX, Deventer: Kluwer 1998, van de hand van onze C.A. Kraan en de Surinaamse notaris C.K. Jadnanansing. In hoofdstuk 21 geven zij een beschouwing over het intern erfrecht (waarbij men moet denken aan de erfrechtelijke positie van de Marrons) en het internationaal privaatrecht. Hoewel het

boek alweer een aantal jaren geleden is geschreven, geeft het ons inziens nog een goed beeld van het Surinaamse internationaal privaatrecht. De auteurs merken relativerend op dat, gelet op het beperkt aantal bronnen, hun beschrijving meer een beschrijving is van het Surinaamse internationaal privaatrecht zoals het zou kunnen zijn, dan een beschrijving zoals het nu is. We laten de auteurs zelf aan het woord (p. 214 e.v.):

‘Voor wat betreft het Surinaamse internationaal privaatrecht, moet worden aangenomen dat niet de nationaliteit, maar de woonplaats in beginsel van doorslaggevende betekenis is. Voor deze gedachte kan een beroep worden gedaan op art. 8 van de Wet AB. Hoewel het hierin neergelegde woonplaatsbeginsel formeel niet van toepassing is op het erfrecht, is toch verdedigbaar dat dit beginsel gezien de nauwe band tussen het personen- en familierecht en het erfrecht, ook de vererving beheerst. Toepassing van het recht van de woonplaats op de vererving is in ieder geval gerechtvaardigd, wanneer uit het vestigen van de woonplaats in Suriname afgeleid kan worden dat de erflater de banden met het land waarvan hij de nationaliteit bezit, heeft verbroken. Meestal blijkt dit na tijdsverloop. Het Haags Erfrechtverdrag neemt hiervoor een periode van vijf jaar. Omdat, zoals gezegd, naar onze mening in Suriname de woonplaats beslissend is, zal ook de nalatenschap van iemand die korter dan vijf jaar in Suriname woonde naar Surinaams recht vererven. Door het begrip woonplaats beperkt uit te leggen, kan de rechter het Surinaamse recht terzijde stellen.’

De vraag die nog opkomt is of het Surinaamse artikel 10 Wet AB (en de procedure HvJ 21 maart 1969, SJ 1970, 88 Heath/Heath) niet ertoe noopt om de nalatenschap te *splitsen* in een roerende en een onroerende nalatenschap, welke laatste door de *lex rei sitae* beheerst wordt. De auteurs vragen zich af of de regel die door het Hof was gegeven (splitsen) nog als een regel van geldend Surinaams recht kan worden beschouwd. Wij hoeven u er niet op te wijzen dat het al dan niet splitsen een slok op een borrel kan schelen. Voor wat betreft de afwikkeling van de nalatenschap (formaliteiten) merken de auteurs op dat het recht van de laatste woonplaats voorrang krijgt.

Valt er iets te *kiezen in Suriname* en kan men erfrechtelijk shoppen? Er is veel voor te zeggen om een rechtskeuze, zoals artikel 5 HEV, ook in Suriname toe te staan. Maar dan hebben we het over wenselijk recht. Kraan en Jadnanansing vinden het twijfelachtig of een rechtskeuze naar Surinaams recht mogelijk is. Wil men straks profiteren van de testeervrijheid die in Suriname zal heersen, dan zal men ook aldaar te lande gevestigd moeten zijn, zo luidt de (voorlopige) conclusie.

Wij maken van de gelegenheid gebruik onze Surinaamse vrienden te groeten.

Tot volgende week!